

Van Wassenaer en Duvenvoirde.

Het jaar 19 14 heeft twee gebeurtenissen gebracht, van belang voor de twee namen hierboven.

Ten eerste stierf plotseling in den vroegen ochtend van 23 Juni het hoofd van het geslacht van Wassenaer, Jan Derck baron van Wassenaer van Rosande; vervolgens ging 25 September den eigendom van het oude stamhuis van dit geslacht, onbeperkt aan eene nieuwe familie over. Waar de naam van Wassenaer sedert meer dan zeven eeuwen zoo innig verbonden is met Leiden en Rijnland, en Duvenvoirde nog heden ten dage een van de weinige, echte kasteelen van Holland is, leek het mij thans een geschikt tijdstip om beide bovengenoemde feiten eenigszins uitvoeriger te herdenken in het orgaan, aan de geschiedenis onzer omgeving gewijd.

Zeker zal ieder, die voor het eerst de bronnen der geschiedenis van onze streek bestudeert, reeds in den aanvang daarvan getroffen worden door het feit, dat hij geen oude foliant kan openslaan, of schier iedere bladzijde vertelt hem van de daden, de macht en het bezit van den huize van Wassenaer, en even zeker zal het hem gaan, als schrijver dezes, dat men bij voortgezette studie van jaren,

de verbazing en bewondering steeds voelt toenemen voor de blijkbaar onuitputtelijke en onverwoestbare levenskracht van deze groote familie, die sinds ruim zeven eeuwen ondanks alle verandering van leven en staatsinrichting, de hooge plaats heeft weten te behouden, die zij reeds bij haar eerste verschijnen in de oude oorkonden, blijkbaar innam. Er is dan ook in ons vaderland geen tweede voorbeeld aan te wijzen van zulk een geslacht, dat tevens van zuiver Hollandschen oorsprong is. Door gunsten van keizers en koningen hebben anderen weliswaar, voor het uiterlijk hoogere titels verkregen, zelfs is aan twee uitgestorven takken der van Wassenaer's de titel van graaf des H. R. Rijks verleend, doch daarboven, en ook boven al den vreemden, hier ingelijfd en adel blijft hunne aloude waardigheid hunner hooge heerlijkheid in het graafschap Holland, hun aangeboren en nooit door verval van rang en aanzien verloren titel van „Baroen”.

Ik zal nu niet de zeventiende eeuwsche schrijvers navolgen in hun wroeten naar de oudste geschiedenis van dit huis ; de tijd ligt te ver achter ons en de documenten zijn te schaars, dan dat er groote kans zoude bestaan, nog eenmaal te bewijzen, dat de eerste Philips van Wassenaer werkelijk een jongere zoon was van den burggraaf Halewijn van Leyden en een broeder van Jacob, sinds wiens burggraafschap dit ambt erfelijk werd ; al pleiten vele gegevens voor die oude traditie, „het geslacht van Wassenaer is oud en vermaard genoeg om niet eene afstamming uit de oudste burggraven ter opluistering zijner stamreeks te behoeven”, zooals baron Schimmelpenninck van der Oye terecht opmerkte in de Geldersche volksalmanak van 1890.

De hoofdtak, spruitende uit den oudsten zoon (Dirk) van genoemden Heer Philips, verkreeg door het huwelijk van diens gelijknamigen kleinzoon met de erfburggravin van Leyden de kastelanij van die stad en zijne nakomelingen behielden die, ofschoon sedert 1420 in omvang en belang verminderd, tot in het midden der 17de eeuw, toen zij alle rechten aan de stad Leyden overdroegen. In mannelijke lijn stierf deze tak in 1523 uit met den beroemden krijgsman en aanvoerder der keizerlijke troepen, burggraaf Jan 11, den Nederlandschen „Götz von Berlichingen“, die nog steeds een beschrijver wacht voor zijn merkwaardig en veelbewogen leven. Zijne oudste dochter huwde met Jacques comte de Ligne, heer van Beloeil in Henegouwen, en de talrijke, rijke erfgoederen gingen daardoor in vreemde handen over. In de reusachtige crypt der parochiekerk van Beloeil mocht ik in April j.l. de looden kist zien, waarin het stoffelijk overschot van de laatste burggravin uit den huize van Wassenaer in 1544 te ruste gelegd werd.

Ware de hoofdtak niet uitgestorven, allicht zou die zich met het hof en zoovelen der voornaamste edelen naar de Zuidelijke Nederlanden hebben verplaatst. Merkwaardig is, dat ook alle takken, die andere namen hadden aangenomen, zooals de van Santhorst's, van Cranenburch's en van Groenevelt's, benevens de bastaardtakken : Horst, van den Boemgaard, van den Damme en de kinderen van den bastaardzoon van den laatsten burggraaf, alle reeds uitgestorven waren of binnen een eeuw na de hoofdtak mede uitstierven.

Toen kwam de eer aan de van Duvenvoirde's, om den naam van hun stamhuis op te houden, en

dat hebben zij ter dege gedaan. Gesproten uit een jongeren zoon, Philips, van den stamvader (die in 1226 het huis Duvoirde van zijn broeder in leen kreeg en wiens kinderen ook dien naam opnamen), hebben zij zich gedurende drie eeuwen doen kennen als een machtig en aanzienlijk geslacht van ridders, hoewel zij natuurlijk niet zoozeer op den voorgrond traden, als hunne neven, de burggraven. Uit den tot deze tak behorende Jan van Duvenvoirde († 1544) heer van Duvenvoirde, Starrenberg enz. stammen behalve de heeren van Duvenvoirde zelf, ook die van Obdam en Warmond. Uit een oudere zijtak is o.a. gesproten Johan van Duvenvoirde van Duyvestein (of Klein Duvenvoirde onder Voorburg) de bekende medeverdediger van Haarlem in 1573, die na zijne gevangenneming bij de overgave, spoedig daarop onthoofd werd.

Tot de hoofdtak van Duvenvoirde behoorde de gunsteling en „camerling” van keizer Karel Ven diens gelijknamige oomzegger, een der groote figuren uit de eerste jaren van den So-jarigen oorlog. Zijn zoon Johan heeft tegelijk met zijne neven, de Heeren van Obdam en Warmond, in het laatst der 16de eeuw weder den ouden naam van Wassenaer aangenomen. Van de tak van Warmond, is wel de admiraal Johan (1547—1610) de allerbekendste. Zijne daden zijn uitvoerig door onze historieschrijvers te boek gesteld. Steeds getrouw gebleven aan zijn R.C. geloof, is hij wel een van de duidelijkste en levende voorbeelden, dat de opstand tegen Spanje niet uitsluitend eene religieuse oorzaak, doch eer eene economische had.

Hij bouwde zijn verwoeste huis te Warmond weder op (1590—1597) en eveneens de oude St. Maartenkerk aldaar, ten gebruike voor de Gereformeerden, doch

behiel een groot deel van de *inwoners* van *zijne* heerlijkheid aan zijne zijde; voor hen werd ten zijnen huize in de kapel mis gehouden. Tot in de 18de eeuw is dit steeds zoo gebleven ¹⁾, ondanks alle placcaten, en zelfs werd Warmond het toevluchtsoord van alle verdrukten om der religie wille. Daar vergaderden de Rijnsburgsche doopers en de Leidsche Remonstranten in tijden van vervolging. De meestal R. C. gebleven kleine adel ten platte lande, de van Alkemade's, van Myerop's, Hoogstraten's riepen in tijden van gevaar nooit vruchteloos de hulp der heeren van Warmond in, en dat was voldoende; want de verdiensten van den admiraal van Warmond jegens den lande en eene goede verhouding tot de andere van Wassenaer's, die de hoogste ambten in regeering en leger bleven vervullen, legden genoeg gewicht in de schaal, om een gunstig resultaat te verkrijgen.

Van de tak Obdam hebben vermaardheid verworven : ten eerste de bekende medewerker van Prins Willem I, Gijsbert (1540—1580) en zijn zoon, de admiraal van Holland, Jacob (1574—1623) die Zuydwijck van den Prins de Ligne terugkocht. Maar nog meer bekend werd diens zoon Jacob, de admiraal, oud-ruiterij officier en diplomaat, die Denemarken redde *in* 1658 en in den tweeden Engelschen oorlog bij het springen van zijn schip voor Lowestoft (1665) den dood vond.

Toen na den vrede van Munster de **baander**-heerlijkheid Wassenaer door de Ligne's verkocht zou worden aan een rijken Amsterdammer, Pieter

1) De tak Warmond stierf in 1722 uit, de jongere daaruit gesproten tak van Alkemade in 1817.

Nooms, **naastten** de Staten van Holland deze goederen op verzoek en ten bate van Jacob van Wassenaer van Obdam (1656). Zijne afstammelingen hebben deze steeds behouden en hebben door huwelijk **Twickel** en andere goederen in Overijssel erbij verkregen, totdat Marie Cornélie gravin van Wassenaer ¹⁾ (1799—1850) kinderloos overlijdend, al hare heerlijkheden en groot vermogen aan haren echtgenoot vermaakte. Deze, Jacob Derk Carel baron van Heeckeren, hertrouwde en zijn zoon heeft nog thans onder vele andere de heerlijkheden van Wassenaer, **Zuidwijk** en **Obdam**.

Wat nu de oudste tak van Duvendoorde betreft ook daar vinden wij gedurende het geheele bestaan van onze Republiek eene onafgebrokene serie van verdienstelijke krijgs- en staatslieden, die in alle hooge colleges zitting hadden en zoowel afzonderlijk, als met elkaar eene buitengewonen invloed uitoefenden op de regeering, zonder evenwel te vervallen in het afkeurenswaardig nepotisme, dat de **regeerings-**families in onze voornaamste steden kenmerkte. Daarin hebben de van Wassenaer's zich onderscheiden. Ook hebben zij door huwelijken met vrijwel even aanzienlijke geslachten, als het hunne, hun stand opgehouden en wel mag als een bewijs van de roep, die hun naam ook in het buitenland genoot, aangehaald

1) Zij was de rijkste erfdochter van ons land in het begin der 17^e eeuw. Er is sprake geweest van een huwelijk met Prins Frederik, zoon van onzen eersten Koning, doch het stuite af op dit bezwaar: Hare grootmoeder van Wassenaer was eene juffrouw v. Strijen uit Amsterdam, hare moeder eene juffr. Alewijn uit een talrijk gezin aldaar. Zooals comtesse d'Oultremont, morganatische vrouw van Willem I eens schreef, ware het te gek geweest, als half Amsterdam van neef Frederik had kunnen praten.

worden, dat **Madame** de Maintenon in hare Mémoires schreef, sprekende over de opgekomen, deftig geworden kooplieden, die de Republiek aan het Fransche hof vertegenwoordigden : „du reste il n'y a qu'une bonne famille dans ces pays, c'est la famille de Vassenaer". De levensbeschrijving (met verwijzing naar verdere bronnen) van al deze verdienstelijke vaderlanders vindt men in het werk van onzen oud-stadgenoot, Dr. Henri Obreen, getiteld „Geschiedenis van het Geslacht van Wassenaer" en in 1903 bij de firma Sijthoff alhier verschenen. Daaraan heb ik dan ook zeer veel te danken gehad bij het samenstellen van dit artikel.

Bij de veranderde tijdsomstandigheden, na de revolutie van 1795, hebben de van Wassenaer's zich niet van alles, wat de staat aanging, teruggetrokken,, zooals vele andere onzer oudste families; neen, zij hebben met kracht medegeholpen aan den opbouw van het nieuwe koninkrijk; zij zijn steeds gebleven op hunne post, verdienstelijke staatslieden, flinke officieren te land en te water.

Beide eigenschappen vereenigde in zich, de onlangs overledene, het hoofd der familie, baron Jan Derck van Wassenaer van Rosande. Na zijn dood, zijn zijne verdiensten voor Vorstin en Vaderland in ruime mate in de pers herdacht. Eerst zeeofficier, heeft hij zich later geheel gewijd aan de belangen der gemeente 's-Gravenhage, der provincie Zuid-Holland, (gedurende vele jaren als lid der Gedeputeerden), en ten slotte als lid der beide Kamers aan de belangen van het land. Is het niet merkwaardig, dat hij als ridder der Duitsche Orde, balye van Utrecht, die voor opname eischt, dat de vier grootouders zijn: van ouden riddermatigen huize of minstens tweehonderd-

jarigen adeldom, als kwartieren kon opzweren: van **Wassenaer**×van Balveren-van **Rechteren**×van Hardenbroek, altemaal huizen van den oudsten en besten Nederlandschen adel ? Kort voor zijn dood werd hij tot de op eene na, hoogste waardigheid, die van coadjutor der orde, benoemd.

Hij was een man, die zijn land, zijn volk en zijn taal zéér lief had en het Algemeen Nederlandsch Verbond, waarvan hij vele jaren hoofdbestuur lid was, kan getuigen, hoe hij ook daarin eer deed toekomen aan de oude wapenspreuk van zijn huis, als een vaderlander: „Mit Gansch Trouwe”. Zijn broeder Otto Jacob Eifelanus, oud-zeeofficier, daarna Mr. in de rechten, lid der staten van Gelderland, jarenlang lid der 2^e Kamer voor het district Katwijk en sedert 1914, lid der 1^e Kamer, is thans hoofd van zijn roemrijk geslacht, dat naar wij hopen, nog lang de eervolle tradities van hetzelfde mag voortzetten.

En thans nog een enkel woord over hun oude stamhuis, dat tengevolge van de bepalingen van ons erfrecht, niet in de familie bleef, ofschoon een broeder van den laatsten heer van Duvenvoirdé uit dit huis, het geslacht voortzette. Het is niet bekend, of het huis Duvenvoirdé reeds een oud bezit der van Wassenaer's was, dan wel, of het door de vrouw van Philips van Wassenaer ten huwelijk was medegebracht, toen deze door zijn ouderen broeder Dirk daarmede werd beleend in 1226. Uit dien eersten heer Philips van Duvenvoirdé stammen behalve de reeds gemelde en behandelde familie van den ouderen zoon, het geslacht van Polanen door den jongeren zoon, Jan. Hij toch, beërfde de goederen der familie in het Westland ; zijne nakomelingen noemden zich eerst van Polanen, later (ná de verkrijging van de

heerlijkheid van der **Leck** en Breda) veelal van der **Leck**; uit hen sproten wederom twee takken, eene oudere, die in onze geschiedenis **grooten** naam verwierf en door huwelijk, de hooge heerlijkheid van Bergh beërfde (uitgestorven met Maria Clara gravin van Bergh † 17 15 oud 80 jaar die het aan de familie van haren man, den vorst van Hohenzollern Sigmaringen bracht, wiens nakomelingen het uitgebreide bezit in Gelderland tot 1 910 behielden) en eene jongere, eerst van der **Leck** genaamd, doch omstreeks 1500 naar Frankrijk verhuisd en aldaar nog bestaande onder den naam en titel van „Comte de Breda” 1).

Het landelijk slot van Duvenvoird bleef aan den oudsten zoon van Philips en zijne nakomelingen; wij weten niet hoe het eruit zag in de middeleeuwen, de oudste ons bekende afbeelding **dagteekent** uit het tweede gedeelte der 17de eeuw. Waar het tegenwoordig gebouw nog steeds gedeelten vertoont van middeleeuwsche constructie, en waar tevens **geene** melding wordt gemaakt van belegering, verwoesting of vernieling, is het waarschijnlijk, dat het langzamerhand naar de behoefte der tijden, gemoderniseerd is tot den toestand, dien wij van genoemde oudste afbeelding kennen. Niet lang daarna, had het blijkens de boven de voordeur nog aanwezige gedenkplaat eene grondige herstelling noodig, die dan ook in 1727 is uitgevoerd door den toenmaligen heer, **Arent** van Wassenaer, den laatsten man uit zijn stamhuis, die dit voorvaderlijk slot (toen in de **XVIde** generatie) bezat. Evenwel, aan het uiterlijk is ook toen niet veel veranderd,

1) Zie Serrure: Histoire de la Souverainité de 's Heerenberg.

alleen zijn door wegbreken van een torentje en het gelijk maken der vroeger iets lagere rechtervleugel, de algemeene lijnen van het gebouw massaler en symmetrischer geworden. Na dien tijd is aan het uiterlijk weinig veranderd; slechts is in het begin der 19de eeuw de oprijlaan, die recht op de voordeur aanliep, omgelegd ter vorming van een ruimen vijver voor het huis ; langs de geheele breedte daarvan loopt eene gemetselde, met antieke vazen versierde brug, waarop de oprit van de Oostzijde eindigt en die Westwaarts door het park toegang geeft naar bijgebouwen en naar den achterweg, die langs ter Horst naar den Haagschen straatweg leidt.

Behalve eene uitgebreide verzameling schilderijen en antiquiteiten, bevinden zich in het huis o.a. een levensgroot portret van burggraaf Jan 11 van Wassenaer, blijkbaar na zijn dood geschilderd en gereproduceerd in het reeds genoemde werk van Dr. Obreen ¹⁾, en verder twee votief steenen afkomstig uit den Brittenburg en thans gemetseld in de gangmuren boven de beide trapbogen. Vermoedelijk zijn deze afkomstig uit den jaer 1520, toen de Brittenburg bij laag water bloot kwam. Uit de archieven van den huize van Wassenaer, thans op Twickel bewaard, leerde ik, dat de rentmeester van den burggraaf, zich op de mare van het droogkomen der ruinen, daarheen spoedde en aan zijn Heer rapporteerde, dat hij beslag gelegd had op meerdere „Roomsche antiquiteiten“, als beeldjes van goden en godinnen, huiselijke gebruiksvoorwerpen en ook op twee steenen met inschrift. Kort daarna was de burggraaf weer

¹⁾ Eene copie in kleiner formaat vindt men op Twickel bij Delden.

ten krijg en stierf aan zijne wonden, in de Friesche veldtocht ontvangen. Is het te gewaagd om te veronderstellen, dat de loggere stukken uit de vondst, hier te lande bleven en niet door de erfgenamen werden medegenomen naar de Zuidelijke Nederlanden, en dat de Heer van Duvenvoirde daardoor in de gelegenheid kwam, die zeldzame antiquiteiten te verwerven ?

Hetgeen verder over dit schoone oude goed, dat nog in vollen luister als-een onzer beste kasteelen praalt (en zij zijn schaarsch in Holland !) valt mede te deelen, is weinig meer, dan de genealogische opvolging in zoovele geslachten en telkens door de vrouwelijke lijn. Zulke gegevens worden beter en duidelijker vermeld op eene staat, zooals die hier achter volgt, dan beschreven; het zoude voor den lezer al te droog en vervelend worden. Slechts dit eene zij nog herdacht! Duvenvoirde is het eenige in Holland bestaande en bewoonbare kasteel, dat nooit verkocht of verkwanseld is; het is in vorige eeuwen wel te koop gevraagd, doch nooit te koop geboden ; ook daarin heeft het zich den naam der van Wassenaer's waardig gemaakt, een unicum onder onze Hollandsche kasteelen, evenals hun geslacht, een unicum onder de Hollandsche edelen; ook al heeft sedert bijna twee eeuwen geen van Wassenaer de kleuren van zijn huis op Duvenvoirde's tinnen ontplooid, moge ook dit bestendig blijven!

Leiden.

BIJLEVELD.

Staat I.

Jacob van Wassenauer van Duvenvoorde trouwt 1668 **Jacoba** van Liere, vrouwe van beide Katwijken 1646-1707.

Arent van Wassenauer van Duvenvoorde 1669-1721 drost van Breda, Willem, Jacob **Emmery**, meesterknaap van Holland, tr. 1701 Lady Anna Margaretha Bentinck 1683-1763. Zie staat II. Zie staat II.

Jacoba Maria van Wassenauer, vrouwe van Duvenvoorde, Voorschoten, Veur en Harssele 1709-1771, tr. 1732 Frederik Willem Torck 1691-1761 landcomm. D.O.

Assueer Jan Torck, heer van Duvenvoorde, Voorschoten, Veur, Rosendael, **Petcum**, Heerjansdam en Harssele 1733-1793 comm. D. O., tr. 1758 Eusebia **Jacoba** de Rode van Heeckeren 1740-1793.

Henriette Christin: Alexandrine Torck 1764-1792, jr. 1788 Adolph Hendrik van Rechteren van Collendoorn 1738-1805.

Maria van Rechteren 1789-1808 tr 1806 Johan Gijsbert **Ludolf** Adriaan baron van Neukirchen genaamd Nijvenheim, heer van Eck en Wiel 1784-1818.

Henriette Jeanne Christine, barones van Neukirchen genaamd van Nijvenheim, vrouwe van Duvenvoorde, Voorschoten, Veur en Heerjansdam bij erfenis van haren oudoom (1816) 1807-1849, tr. 1830 Jhr. Nicolaas Johan Steengracht, heer van Moyland, Till, Ossenbruch en Santhorst enz. 1806-1806.

Jkv. Cornelia Maria Steengracht 1831-1906, tr. 1855 Mr. Willem Assueer Jacob baron **Schimmelpenninck van der Oye** 1834-1886.

Nicolaas Adriaan baron Steengracht, heer van Moyland, Till en Ossenbruch 1834-1906.

Kinderen uit 2 huwelijken.

Dr. Alexander Willem baron **Schimmelpenninck** van der Oye 1859-1914, heer van Oosterland, Oosterstein, sir **Jansland** en **Santhorst** (1908) krijgt Duvenvoorde in vruchtgebruik 1912, tr. 1°. 1888 **Cornelia** Elisabeth barones van **Heemstra** 1867-1901.

Willem Anne Assueer Jacob baron Schimmelpenninck Ludolphine Henriette barones **Schim-**
van der Oye, heer van Duvenvoorde, Voorschoten en Veur (1912) geb. 1889. **melpenninck** van der Oye geb. 1891.

Sicismond Reinhard Jan Christiaan Torck, heer van Rosendael en Harssele 1775-1810; in mannelijke lijn stierf zijn geslacht uit met zijnen kleinzoon 1843, in vrouwelijke met zijne kleindochter Ada Catharina 1835-1902 gehuwd 1854 met haren neef R. J. C. baron van Pallandt. Zijn zoon erfde **Petcum** van zijn oom in 1816.

Alexander Fyvederik Torck, heer van Duvenvoorde, Voorschoten, Veur, Heerjansdam en **Petcum** 1772-1816.

Mr. Hendricus Jhr. Mr. **Gustaaf Steen-**
Adolphus Steengracht, gracht van Heerjansdam
heer van Duvenvoorde, **Voor-**
schoten en Veur 1836-1912.

Staat 11.

Jacob van Wassenauer van Duvenvoorde trouwt 1668 **Jacoba** van Liere, vrouwe van beide Katwijken 1646—1707.

Arent. Zie staat 1.

Willem van Wassenauer 1670-1719 wachmeester van Bergen o/z, coadjutor D.O. tr. 1699 **Hermelina Petronella Schaeff** van den Dam, **Maeleste** enz. 1677-1748.

Willem van Wassenauer 1712-1783 luit. adm. hersteller der zeemacht onder prins Willem V. tr. 1° Johanna Wilda van Wijbe, vrouwe van Echeld 1720—1754.

St. Pancras stamt.

Mr. Willem Frederik Hendrik van Wassenauer heer van beide Katwijken enz. 1752-1799 gecom. ter Staten-Gen. meester-knaap van Holland tr. 1785 Johanna Judith van Isehmuden tot Paeslo 1758-1824.

Otto baron van Wassenauer heer van beide Katwijken enz. 1795-1858 tr. 1819 Jacqueline Cornélie barones van **Balveren** vrouwe van Weurt en Hoekelom 1792-1851.

Willem Frederik Hendrik baron van Wassenauer heer der beide Katwijken enz. 1820-1892 tr. 1848 Justine Govedine **Jeanne** Adolpheine gravin van Rechteren 1828—1892.

Karel Gerrit Willem baron van Wassenauer 1822-1870 tr. 1849 Maria Eugonia barones van **Zuivlen** van **Nyevelt** 1819—1885

Arend Jacob Unico **Watraven** Elias Johan baron van Wassenauer 1825-1876 tr. 1851 Jvr. Gerardina Ana Albertina barones van **Balveren** 1828-1882.

Jan **Derck** baron van Wassenauer 1861—1914 tr. 1881 Jkvr. Maria Adriana van **Sy-pestejin** geb. 1854 twee gehuwde dochters.

Ernst **Willem** baron van Wassenauer lid prov. St. Geld. geb. 1863 tr. 1896 Jkvr. Anna Maurice Adrienne van **Kretschmar** vrouwe van **Nederhemert** geb. 1861.

Otto baron van Wassenauer 1850-1911 tr. 1883 Jkvr. Anna Ernestina Martini geb. 1861.

Otto Vier Jacob Pie-**Karel** Gerrit baron van **ter Johan Willem** Wassenauer 1855 tr. M. Wassenauer geb. 1864 tr. 1909 Th. Steppe **naer** geb. 1863 ongehuwd.

dochters.

Godfried Hendrik Leonard baron van Wassenauer geb. 1894.

Karel **Gerrit** Willem baron van Wassenauer 1867 le luit. cav. van **Wassenauer** tr. J. G. J. van Steyn.

Francis Marius baron van Wassenauer geb. 1912.